

Forsyningstilsynet

Sendt på mail til: post@forsyningstilsynet.dk

DE FRIE ENERGISELSKABER

Ryesgade 3F, 3. sal
2200 København N

M: +45 25 46 98 29

E: jm@defrieenergisekskaber.dk

W: www.defrieenergisekskaber.dk

København den 23. august 2020

Vedr.: Høring af standardgebyrer

Forsyningstilsynet har sendt Dansk Energis Standardgebyrer i høring, og De Frie Energisekskaber takker for muligheden for at deltage. Vi beklager den korte fristoverskridelse, og at tilsynet alligevel vil tage vores høring i betragtning.

Vores kommentarer falder i følgende emner:

1. **PROCES FOR GODKENDELSE**
 2. **KOMMENTARER TIL HØRINGEN**
 3. **AFRUNDING**
-

Ad 1. PROCES FOR GODKENDELSE

1.1. TID

På en i sit udgangspunkt kompleks høring udsender Forsyningstilsynet den 23. juni 2020 en høring med frist 7. juli 2020. Fristen er kort. Høringen suspenderes imidlertid, idet der opstår tvivl om udleveringen af to bilag, der hører til høringen.

Den 18. august 2020 genudsendes samme høring dog nu incl. de to bilag, hvori tilsynet dog har streget de væsentligste nøgletal ud. Fristen er nu 21. august 2020.

For en sag med så væsentlige økonomiske konsekvenser for 3,2 millioner forbrugere er den tid, som tilsynet har givet til høring været for kort.

1.2. INDHOLD

Forsyningstilsynet udsender 23. juni 2020 en høring, hvor der mangler to bilag. Dem efterspørger De Frie Energisekskaber (DFE) den 24. juni. Forsyningstilsynet behandler henvendelsen vedr. de manglende bilag som sag om aktindsigt, og henvender sig til Dansk Energi for at få deres udtalelse til DFE's ønske. Det er Forsyningstilsynet selv, der vælger at behandle anmodningen om at få bilagene udleveret efter reglerne om aktindsigt.

Den 7. juli modtager DFE besked om, at Forsyningstilsynet vil tage stilling til vores henvendelse vedr. de manglende bilag senest den 17. august. Tirsdag eftermiddag den 18. august udsender tilsynet ny høring incl. bilag, hvor de relevante nøgletal dog fortsat er udeladt, og hvor høringsfristen nu er fredag den 21. august, dvs. små tre hverdage senere.

Formålet med høring af lovgivning er at skabe åbenhed i processen og sikre lovenes kvalitet. Kvaliteten af høringen er afhængig af det datagrundlag, som høringsparterne bliver forlagt. Det gælder også Dansk Energis anmeldelse af standardgebyrer.

Vi er bekymret for, at Forsyningstilsynet i vurderingen af spørgsmålet om offentliggørelse og åbenhed ender med at vægte hensy-

net til netselskaberne højere end hensynet til de forbrugere, hvis økonomiske interesser de skal vogte. Det vil vi gerne uddybe:

I tilsynets tilbagesvar fra 18. august 2020 står der bl.a., at netselskaberne har gjort følgende gældende ift. offentliggørelse:

1. Offentliggørelse *"vil medføre nærliggende risiko for, at de konkurrenceudsatte selskaber påføres økonomiske skade, da der er tale om omkostninger, som direkte relaterer sig til de konkurrenceudsatte selskabers ydelses-, time- og materialepriser.*
2. Offentliggørelse *"vil påvirke netvirksomhedernes fremtidige markedsmæssige indkøbsmuligheder og forhandlingsposition".*

Det er vores vurdering at disse argumenter ikke er gangbare. Det vil vi redegøre for i nedenstående delafsnit.

1.2.1. Netselskaberne er tømt for medarbejdere

Grundlæggende er konsekvensen af at drive et monopol, at der skal være transparens og gennemsigtighed med priserne. Dette er for så vidt allerede sket, da priserne blev indsendt til en offentlig myndighed. Der er således intet til hinder for, at Forsyningstilsynet offentliggør bilag 1 og 2 incl. de 12 dataark som en del af høringen. Dette ikke mindst henset til, at der må være tale om endelige priser, i de til Forsyningstilsynet indsendte dokumenter¹.

Ligtornen i den manglende villighed til åbenhed hos netselskaberne kan være, at netselskaberne er tømt for medarbejdere og at alle de omkostninger, der ligger til grund for de fremsendte gebyrer, er afholdt i koncernforbundne selskaber, hvorefter grundlaget for prissætningen findes i selskabernes koncerninterne aftaler.

Dermed er der opstået en mulighed for, at netselskaberne med den manglende åbenhed omkring omkostningerne bag gebyrerne opnår mulighed for at beskytte offentlighed i koncerninterne prissætning, som også er et anliggende for tilsynet. Dog i et andet kontor end der, hvor gebyrerne anmeldes. For havde netselskaberne - i stedet for at lave koncerninterne aftaler med søsterselskaber om deres opgaver – lavet åbne udbud, så havde der været fuld indsigt i alle udbudsdokumenter, og således også med de omkostninger og priser, som netselskaberne nægter at lade offentliggøre.

Det er problematisk, at reguleringen giver mulighed for at netselskaberne kan tilrettelægge deres sagsgang, således at offentlighed og transparens om omkostninger kan undgås. Hvis der var afholdt udbud, så kunne alle uden problemer søge og få indsigt i alle indsendte bud. Svagheden i reguleringen består i, at netselskaberne har mulighed for at tilrettelægge deres indkøb sådan, at hvis de undlader at prøve priserne i markedet ved udbud, så betyder det samtidig, at forbrugere og øvrig tredje part, kan få indsigt og udøve kontrol.

Den regulerede mulighed for at udnytte denne svaghed i lovgivningen betyder, at tilsynet bør vægte transparens i omkostningsbasen højt – og dermed offentliggøre alle nøgletal i forbindelse med høringen.

1.2.2. Tilsynet skal sikre sig, at argumenterne for manglende offentliggørelse holder

Til argumentet om, at det måtte være muligt at kunne *"påvirke netvirksomhederne fremtidige markedsmæssige indkøbsmuligheder og forhandlingsposition"*, indvender vi, at grundlaget for en pris i dag er ligegyldigt for prisen i morgen. Hverken spørgsmål eller svar fra et tidligere udbud følger eksempelvis med over i et nyt udbud. Det er to adskilte situationer. Argumentet er således tomt. Der er intet til hinder for, at priserne offentliggøres. Tværtimod må det antages at kunne skabe et nedadgående prispres til gavn for forbrugere, at der etableres åbenhed.

I tillæg hertil kan en uformel rundspørge foretaget af DFE hos kommercielle selskaber, der kunne have varetaget nogle af de opgaver, som netselskaberne har givet til deres kommercielle søsterselskaber, heller ikke bekræfte argumentet. Tværtimod. Ingen af disse kommercielle selskaber ville have noget problem med offentlighed i endelige priser. Det er betingelsen ved ethvert udbud.

Omvendt kan et koncerninternt, kommercielt søsterselskab, som kan få opgaver uden konkurrence, tænkes at have en anden inte-

¹ I sin oprindelige argumentation for at undgå offentlighed henviser Dansk Energi til konkurrencelovgivningen som baggrund for hemmeligholdelse af oplysningerne. Konkurrencelovgivningen finder ikke anvendelse på elnetselskabernes område, idet de er monopolselskaber. Monopolselskaberne er ikke i konkurrence med hinanden. Konkurrenter må ikke dele priser i et konkurrenceudsatmarked - men det er jo netop det, der er grundlaget for hele tilsynets virksomhed: Elnetselskaberne er ikke i et konkurrenceudsat marked, og elnetselskaberne er ikke konkurrenter. For det andet er de priser, der her henvises til med §30 det datagrundlag, der ligger til grund for, hvordan man kommer frem til en pris. Priserne i de efterspurgte bilag 1 og 2 må forudsættes at være endelige priser. Derfor finder bestemmelsen i §30 ikke anvendelse her.

resse. Det gælder også hensynet til koncernens samlede økonomiske, som kan tænkes at vægte højere end hensynet til bedste pris for netselskabets kunder, der jo betaler for regningen.

På baggrund af det rum, der er opstået for at flere typer af interesser kan varetages og påvirke netselskabets interesse, så bør tilsynet overveje, om det alene er koncerninterne selskabers udtalelser, der ligger til grund for argumentet om at begrænse offentligheden, idet vi ikke hverken i teoribogen eller virkeligheden kan finde dækning for, at udsagn her er dækkende for kommercielle selskaber generelt. Dette vil vi opfordre Forsyningstilsynet til at undersøge.

1.2.3. Konklusion

Ved at hemmeligholde tallene i høringen, så er resultatet af tilsynets vurdering, at der tages større hensyn til netselskaberne end til de forbrugere, hvis interesser de skal sikre.

Området her er teknisk, kompliceret og vanskeligt tilgængeligt for den enkelte forbruger og for mange forbrugergrupper generelt. Forsyningstilsynet er derfor reelt forbrugernes eneste vogtere og værn mod for høje priser – herunder gebyrer, der ikke er omkostningsægte.

Vi er bekymrede for den manglende gennemsigtighed. Dette skal også ses i lyset af Forsyningstilsynets egne kritiske analyser af lige præcis markedsmæssigheden af koncerninterne handler samt de mange eksempler, der findes på koncerninterne handler, som ikke er faldet ud til forbrugernes fordel jf. tilsynets egne afgørelser.

Kontrol af den koncerninterne handel er besværliggjort – hvis ikke umuliggjort – af samleposter i netselskabernes regnskaber, som de omdiskuterede "*management fees*", der dækker over netselskabernes betaling til moderselskabet i koncernen for eksempelvis administration, it, kantine, husleje, marketing, kommunikation, juridisk rådgivning osv. Dette vil med overvejende sandsynlighed også være opgaver, som er delelementer i omkostningsbasen i de anmeldte gebyrer. Det er uigennemsigtigt – og ikke muligt for tilsynet at føre effektiv kontrol med.

Med tilsynets beslutning om at udelade basale nøgleoplysninger, er det så heller ikke muligt at afgive et høringssvar, der matcher tilsynets ønske om, at vi indgiver høringsbemærkninger, som kan kvalificerer gebyrernes omfang. Høringen bliver udvandet.

Derfor vil vi fortsat opfordre tilsynet til at offentliggøre det fulde grundlag. En høring uden bilag incl. nøgletal, vil reelt være nyttesløs både for tilsynet og for de forbrugere, der skal betale alle de nye og stigende gebyrer.

Der er intet hensyn til hemmeligholdelse. Tværtimod. Således bør de 12 regneark, der alle indeholder endelige priser, udleveres til høringsparterne.

2. KOMMENTARER TIL HØRINGEN

I dette afsnit vil vi give vores kommentarer til det fremsendte materiale.

2.1. Omfang

Samlet set anmeldes følgende:

- **22 store stigninger** på standardgebyrer (stigninger på 10-520 kroner)
- **5 nye, dyre gebyrer** (gebyrer på 720-1340 kroner).
- 3 mindre **reduktioner** (minus 50-175 kroner)

STIGNINGER: Der er tale om gebyrreguleringer, der ligger langt ud over alm indeks-regulering. Der er intet i det foreliggende materiale, der kan begrunde stigningen.

NYE GEBYRER: Vi hæfter os ved, at der er stigninger på gebyrer for eksempelvis fjernbetjent genåbning og fjernbetjent afbrydelse - her kunne man omvendt have forventet en gebyr reduktion, idet forbrugerne har betalt 2,7 mia. kr. for nye fjernafmålede målere. Dette bør kræve tilsynets nøje gennemgang.

Hertil kommer nye gebyrer til eksempelvis elinstallatører for "forgæves kørsel" på 720 kr. Dette forekommer ligeledes udokumenteret.

Det samme gælder introduktionen af et nyt gebyr i anledning af "Målerudskiftning på kundens foranledning" på først anmeldt 1.340 kr. – senere rettet af Dansk Energi til 1.250 kr. Her er det nødvendigt med en uddybning af behovet og omkostningsbasen, men måske vigtigst af alt: En solnedgangsklausul, således at dette gebyr bortfalder, hvis eksempelvis det politisk besluttes at konkurrenceudsætte elmåleren, idet lige præcis ejerskabet af måleren kan evalueres mhp. ændring af ejerskab jf. Elreguleringsudvalgets konklusioner og anbefalinger (2014). I det hele taget er det svært at forstå, hvordan netselskabet kan finde hjemmel til at binde opsætningen af en eventuelt ny måler ind i deres egen omkostningsbase, idet kunden i dag selv kan vælge, om det er netselskabet eller en anden aktør, der skal sætte måleren op.

I dag ejes måleren af netselskabet. I det øjeblik elmåleren eksempelvis konkurrenceudsættes og pludselig kan ejes af kunden, så skal det ikke på dette tidspunkt kunne koste 1.250,- kr. at udskifte måleren. Selv, hvis dette ikke er, hvad gebyret i dag har til hensigt, så bør Forsyningstilsynet sikre sig mod, at det ikke er sådan, at bestemmelsen kan bruges. Hvis det er tilfældet, så vil det stride mod politiske ønsker bag effektiv og hurtig grøn omstilling ligesåvel som det kan være i strid med EU-direktiverne om et frit elmarked, hvorfor tilsynet skal roses for at orientere Energistyrelsen. Hvis det vurderes at kunne udgøre en barriere, så bør gebyret ikke godkendes. DFE ønsker derfor at opfordre tilsynet til at lade anmeldelsen af dette gebyr afvente Energistyrelsens vurdering - også af forholdet til EU-lovgivningen på dette punkt – før gebyret eventuelt kan godkendes. Det er DFE's opfattelse, at gebyret kan bremse fri og lige konkurrence – og det vil ikke understøtte ambitiøse politiske ambitioner for grøn omstilling.

2.2. Principperne for prisfastsættelse

Gebyrer fastsættes med hjemmel i elforsyningslovens § 73 b, der giver Dansk Energi hjemmel til at anmelde gebyrer til Forsyningstilsynet. Udgangspunktet er, at **netvirksomhedernes prisfastsættelse skal fastsættes efter rimelige, objektive og ikkediskriminerende kriterier efter de omkostninger, den enkelte køberkategori giver anledning til.**

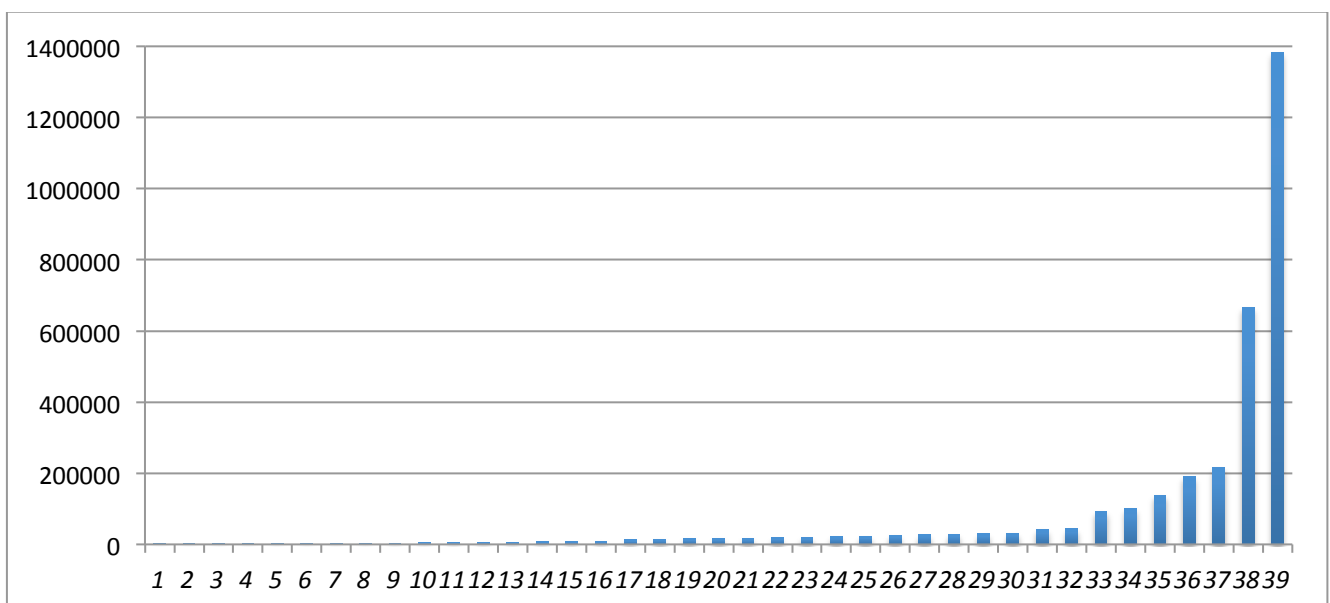
Af høringsmaterialet fremgår det at "*opkrævede gebyrer ikke må overstige de gennemsnitlige, rimelige omkostninger ved den pågældende foranstaltning*".

Det er uklart præcist hvilket princip, der er gældende. Dette bør præciseres.

2.2.1. Indberettede omkostninger er ikke repræsentative

Det er svært at tale om gennemsnitlige omkostninger for selskaber, som varierer i størrelse fra 3.000 elnet-kunder og så helt op til knap 1,4 millioner elnet-kunder. Der må være markante stordriftsfordele og andre synergier, der ikke afspejles i de anmeldte gebyrer, fordi de anmeldes på et svagt datagrundlag og på baggrund af 12 ud af i alt knap 40 netselskaber.

Nedenstående figur viser fordelingen af elnetkunder efter den forventede godkendelse af SEAS NVE-koncernens opkøb af Radius Elnet:

Den viser, at to selskaber har den absolutte majoritet i markedet for kritisk infrastruktur på ca. 70 pct. mens det øvrige marked består af en gruppe på fire selskaber med mere end 100.000 kunder, mens resten primært er forholdsvis små. Der må forventes at være stor forskel på deres omkostningsbaser – og dermed på grundlaget for deres gebyrstedelse.

Det er muligvis årsagen til, at tilsynet for år tilbage har givet Dansk Energi meddelelse om at *”En ny anmeldelse skal basere sig på et bedre datagrundlag, hvor omkostningsundersøgelsen er mere repræsentativ, og hvor der tages højde for de ændringer af omkostningerne, som engrosmodellen måtte vise sig at medføre”*.

I det hele taget bør det overvejes om ikke udviklingen og sammensætningen af elnetselskaber allerede i dag har en sådan karakter, at det medfører behov for at ændre hele modellen for fastsættelse af gebyrer. Der er tale om, at de 12 selskaber på ansøgningstidspunktet dækker 86 pct. af markedet. Sidenhen er der sket fundamentale forandringer i markedet for kritisk infrastruktur. De to selskaber Norlys og SEAS sat sig på 70 pct. af elnet-markedet, hvilket ændrer betydeligt på vurderingen af hvilke selskaber, der repræsentativt og meningsfuldt kan dække de anmeldte omkostninger og gebyrer.

3. AFRUNDING

Således skal tilsynet have ros for at varsle nye metodik til fastsættelse af gebyrer. **Men grundet de ovennævnte udfordringer, så bør det allerede nu – og ikke først om to år – besluttet, at Forsyningstilsynet revurderer metoden til fastsættelse af standardgebyrer.** Et landsgennemsnit med meget diverse selskaber kan ikke repræsentativt finde anvendelse til brug for fastsættelse af generelle gebyrer for 3,2 millioner forbrugere.

I forlængelse heraf skal tilsynet roses for at præcisere, at *”Forsyningstilsynet kan til enhver tid – enten i forbindelse med en konkret klagesag eller af egen drift – tage anvendelsen og indholdet af en branchevejledning op til vurdering”*. Dog er det vores bekymring, at tilsynet vil ende med en enorm arbejdsbyrde, hvis kontrollen skal være effektiv. Dernæst har tilsynet også andre, vigtige opgaver, som vi frygter kunne prioriteres før konkrete klagesager eller sager, der skal tages op af egen drift. Derfor er det vigtigt at have fokus på at vi får de *”rigtige rammer”* – og at dette arbejde fremrykkes.

Vi ser frem til fortsat positiv dialog med Forsyningstilsynet om standardgebyrer, lige såvel som vi altid gerne uddyber vores høringsvar ved møde, på telefonen eller på mail.

Med venlig hilsen

Jette Miller
adm. direktør